

Umeei ipuinak irakurtzeak onura asko ditu

TESTUA: ITZIAR ZUBIZARRETA ARGAZKIAK: GOIENA

ADITUEN ESANETAN

Itziar Zubizarreta
Literatura eragilea

Irakurtzeko zaletasuna piztearen gaineko ekimen guztietan aipatzen dira irakurketa goiztiarrak haurrari bere garapenean eskaintzen dizkion onurak; gure ekimen honetan, egunez egun nabarmentzen saiatuko gara zaletasun hori sustatzeko eredu eta irizpide onak zabaltzen. Izan ere, azpimarratuko dugu, neurri handi batean, literatur testuen erabilerari zor zaizkiola geroan garatzen dituzten irakurketa jokaerak eta haurraren esperientzia, neurri handi batean, helduek lehenengo urteetan eskaintzen dizkieten testuek baldintzatuko dituztela.

Abiapuntu gisa adieraziko dugu haurraren lehen urteetan, literaturak haurraren sentimen eta emozioekin duen loturak intelektual bilakaeran sortzen

duen garapena bezain garrantzitsua dela.

AFEKTIBITATEZ BETERIKO UNEAK Haurrari irakurtzen edota kontaktatzen dion pertsonaren eta haurraren artean sortzen da komunikaziozko lotura sakon bat literatura egiturei esker; intimitate gune bat eraikitzen baita bien artean, eta, afektibitatezko gune horren baitan, egitura literarioaz disfrutatzen da zenbaitetan egitura dibertigarria delako edota, hainbatetan, haurraren antsiak eta kezak azalean uzten dituelako kontakizunak azaltzen duen egoera.

Aldi berean, hitzak jartzen zaizkielako haurraren eta helduen kezkei, sentimendu eta pentsamenduei. Irakurketa ekimen batean hiru mintzaldi gurtzatzen baitira: helduarena, testuarena eta haurrarena; norberaren ahalmenak, desioak eta ezinak nabarmendu eta haietaz hitz egiteko aukera sortzen da testu hori partekatzen den bitartean. Komunikazio une atseginak eta afektibitatez beterikoak sortzen dira literatur egitura egokiak erabiltzean; une atseginak, ideiak eta emozioak partekatzeak, hain zuzen.

TESTU HORIETAZ MODU ATSEGINEAN JABETZEN BADIRA, AGIAN IRAKURKETAN ZALETUKO DIRA

BIDELAGUN Haurrak etapaz etapa bizi ditu irakurketak eskaintzen dizkion bideak mundua arakatu eta ezagutzeko; hasiera batean, bere inguruko helduen ahotsek eskainiko dizkiete berezko historia txikia eraikitzen lagunduko dioten istorioak. Geroago, irakurketaren autonomia garatzen duen neurrian, berak bilatuko ditu bere heroi pertsonalak eta gustuko abenturetan murgilduko da, nahi dituen nobelak edota bestelako testuak auke-

ratzen dituenen. Baina irakurketa pertsonalaren bidea eraikitzeke bitartekaritza egoki eta luze baten premia dago. Testu idatziak interpretatu eta haien ulermena eraikitzeke bidea luzea bezain zaila da: irakurtzeak dakar geldik egotea, kontzentratzea, azaleko esanahia gainditu eta esanahi anitza eraiki eta irakurritakoa egiaztatzeke gai izatea, bai norberaren esperientziarekin, bai kanpoko esperientziarekin.

Autonomia lortu arte, gomendioa da helduek ozenki irakurtzea neska-mutikoei.

Beraz, irakurle batek hasieran beharko du bitartekaritza berezi bat testuaren esanahi nagusiak ulertzen lagunduko diona, irakurtzeko esperientzia handitu eta gai honetan autonomia bilakatzen den arte.

OZEN IRAKURRI Autonomia hori lortzen den bitartean, gure gomendio nagusia da helduek ozenki irakurtzea neska-mutilei. Testu literarioak haurren belarrietara ekarriko dituzte-eta hurrek, berez, inola ere sortuko ez luketen hizkuntza jaso eta pasarte eta emozioen transmisio paregabea. Gure apustua, beraz, ahalik eta testurik ederrenak erabiltzea zuen ingurukoekin partekatzeke.

Gaztetxoak testu horietaz modu atseginetan jabetzen direlarik, agian, irakurketan zale-tuko dira, ez dakigu; baina zaila ikusten dugu gustuko ez den aktibitate batekiko zaletasuna garatzea. ■

Gure adituendako galderak dituzula? Bidali zure zalantzak, eta argitzen ahaleginduko gara.
mbelastegi@goiena.eus